

Hoe twee boeren-initiatieven sturend werden in de gemeentepolitiek van Oss en Den Bosch

Tunnelvisie in de Bossche polder

Lokale overheden en provincie zijn niet in staat om draagvlak te creëren voor opwekking van duurzame elektriciteit. Het plan voor **een windpark in de polder tussen Den Bosch en Oss** is een triest voorbeeld.

Pascal Speller
Nijs van der Vaart
OPINIE

Alle gemeenten in Nederland zijn druk in de weer met Regionale Energie Strategien (RES). Verdeeld in 30 RES-regio's hebben de gemeenten als doel om 35 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken op land in 2030 [TWh staat voor Terawattuur, een eenheid voor opgewekte elektriciteit of verbruikte elektriciteit. Een miljoen gemiddelde Nederlandse huishoudens gebruiken circa 2,8 TWh, red.]. Pogingen van gemeenten om draagvlak te creëren voor deze transitie verlopen moeizaam en werken zelfs averechts, ook in Den Bosch. Uiterlijk 1 oktober moeten de RES-regio's aangeven welk aandeel zij in de landelijke doelstelling voor hun rekening willen nemen.

Laten we vooropstellen dat de meeste Nederlanders het klimaatakkoord onderschrijven en de CO₂-uitstoot drastisch willen verminderen door het opwekken van duurzame elektriciteit. Maar je kunt ook te veel duurzame elektriciteit opwekken. Inmiddels tellen de RES-bindingen van 29 regio's al op tot meer dan 54 TWh. Gemeenten worden uitgedaagd om met een hogere ambitie te komen. Immers, bij het daadwerkelijk ruimtelijk inpassen en in de uitvoering zullen namelijk de nodige plannen afvallen of inkrimpen.

Sommige politieke partijen roepen 'meer doen is toch goed'. Er zijn echter redenen waarom de RES-opgave overbieden geen zin heeft. De opwekking van duurzame elektriciteit met zonnepanelen en wind maakt dat de stroomproductie afhankelijk wordt van het (grillige) weer. Dat vraagt om een flexibel energiesysteem dat zorgt dat vraag en aanbod in balans zijn.

Als we de komende tien jaar meer dan 70 procent van ons verwachte elektriciteitsverbruik duurzaam opwekken, waarvan 35 TWh op land en 49 TWh op zee, dan kunnen er problemen ontstaan in het balanceren van vraag en aanbod. We zitten niet te wachten op een black-out waarbij in situaties van minder wind of zon er geen stroom uit het stopcontact komt. Om deze mogelijke onbalans te voorkomen moeten we stilletzamen een

te werken met realistische scenario's. Zo niet, dan zetten ze de deur open naar een oncontroleerbare wellooptussen grootschalige projecten om de overgebleven SDE++ subsidies. Een schrijnend voorbeeld van hoe het mis kan gaan op het vlak van acceptatie, besluitvorming en draagvlak, doet zich voor in de RES-regio Noord-Brabant. Daarbij wordt de gemeente 's-Hertogenbosch. Stap voor stap bewandelt het college (VVD, CDA, D66, GroenLinks en Rosmalens Belang) daar samen met de gemeente Oss en de provincie een pad richting een voorgenomen besluit om een park van maximaal circa 49 windturbines te realiseren. En dat in een polder die van cultuurhistorisch belang is en na de Biesbosch het belangrijkste vogelgebied in Noord-Brabant. GROEN inZICHT, een vereniging van bewoners die strijd tegen de komst van een grootschalig windturbinepark in deze polder, verwijt 's-Hertogenbosch al langer een tunnelvisie. De kaders van het project Duurzame Polder worden dusdanig vormgegeven, dat twee plannen van 'windboeren' gerealiseerd kunnen worden. Daarbij wordt de burger, maar ook de gemeenteraad regelmatig zand in de ogen gestrooid.

Onrust onder bewoners
Het feit dat RES-regio's en gemeenten nu de lat voor zichzelf te hoog leggen, heeft als consequentie dat er onnodig veel onrust gezald wordt onder bewoners. Ze worden immers geconfronteerd met te grote zonneparken, waarvan achteraf zal blijken dat ze deels niet gerealiseerd worden. Dit gecombineerd met slechte informatie naar de burgers en een onduidelijk beslissingsproces is een giftige cocktail voor het toch al ontbrekende draagvlak. Daarnaast gaat de materie met betrekking tot de energietransitie met een onrustige snelheid vooruit. De

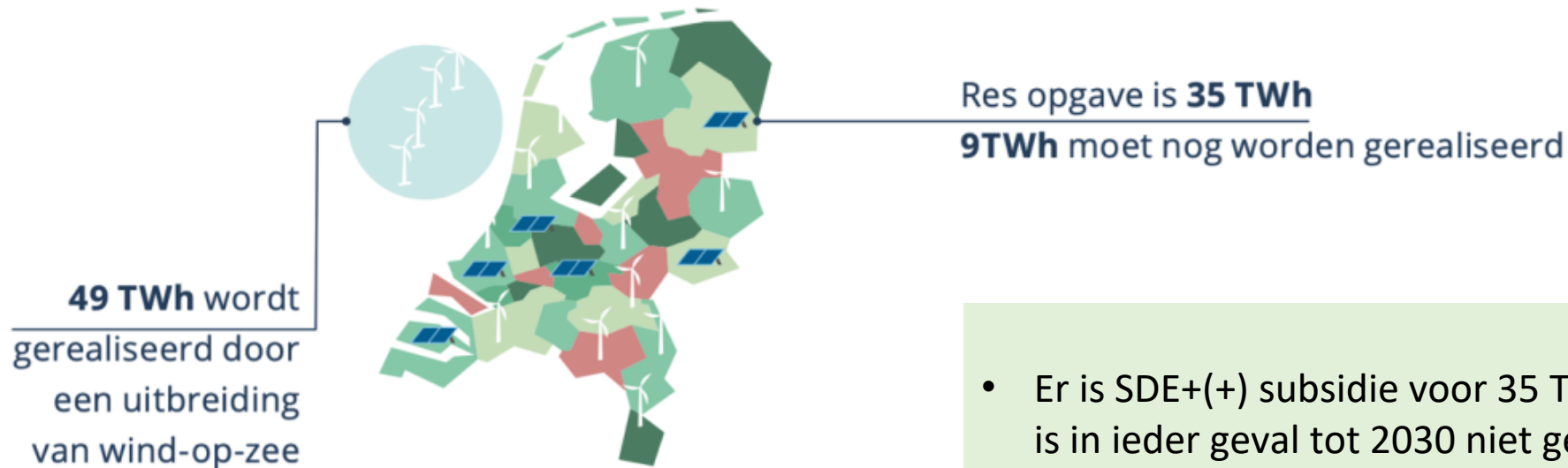
▲ In de polder tussen Oss en Den Bosch verspreid mogelijk een windturbinepark ter grootte van het windpark Luchterduinen op zee (foto). De windturbines in de polder zullen echter ruim 1,5 keer zo hoog worden.
FOTO: HENK DE KROMP

■ Slechte informatie naar de burgers en een onduidelijk beslissingsproces

In de Visie wordt de polder als transitiegebied aangewezen voor grootschalige opwekking met wind en zon. Als laatste, en niet helemaal toevallig, werd daags na het goedkeuren van de Visie Energielandschap en de RES het Eindrapport Verkenning Duurzame Polder aangekondigd. Dat terwijl dit rapport al eind maart gereed was. Wethouder Van der Geld wordt nu door de oppositie ter verantwoording geroepen vanwege het achterhouden van informatie. Het voert te ver om het hele besluitvormingsproces te duiden, maar met de inmiddels ontstane onrust in de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch kunnen we concluderen dat de kwaliteit van besluitvorming ronduit slecht is. GROEN inZICHT heeft inmiddels Web-verzoeken gedaan naar het hele proces.

Uiteindelijk leidt dit alles tot een gebrek aan draagvlak voor de grootschalige plannen ontbreekt niet en noodzaak. Wij roepen de overheden op geen schijnparticipatie te creëren, maar belanghebbenden op een adequate manier te betrekken en te werken aan het herstel van vertrouwen in de overheid. Alleen dan kan er draagvlak ontstaan voor de opgave waar we met z'n allen voor staan. En, als dat niet lukt, dan is het niet onze

De echte drijver: De subsidie wedloop

- Er is SDE+(+) subsidie voor 35 TWh; meer groene stroom is in ieder geval tot 2030 niet gewenst.
- Zon en wind projecten concurreren om de overgebleven 9 TWh subsidie

Hoe pakken Oss en Den Bosch het aan?

200227 Concept-RES NOB 1.0 DEFINITIEF.pdf

Gemeente	Opgeve op basis van huidige aandeel in elektriciteitsverbruik		Reeds gerealiseerde hernieuwbare elektriciteit opwek (zon op dak > 15 kWh/2700A, zon op veld en windenergie)*	Opgeve Na aftrek van reeds gerealiseerde opwek*	Pijplijn (zon en wind vergoed, subsidie verhoogd, vastgelegd beleid)	Nog te realiseren (d.m.v. nieuwe projecten)		
	(TWh)	%				(TWh)	(TWh)	Grote daken (40% van potentieel benutten)
Bersheze	0.06	4%	0.005	0.06	0.02	0.01	0.01	0.03
Boxtel	0.03	2%	0.005	0.02	0.01	0.01	0.00	0.01
Boxmeer	0.10	6%	0.009	0.10	0.04	0.03	0.03	0.06
Boxtel	0.08	5%	0.002	0.08	0.02	0.02	0.03	0.05
Cuijk	0.11	7%	0.003	0.10	0.05	0.02	0.03	0.05
Grave	0.02	1%	0.001	0.02	0.02	0.00	-0.01*	0.00
Haaren	0.02	2%	0.002	0.02	0.00	0.01	0.01	0.02
Landerd	0.03	2%	0.002	0.03	0.01	0.01	0.01	0.02
Meerijstad	0.28	17%	0.032	0.25	0.07	0.07	0.10	0.17
Milieu-Res-Brabant	0.02	1%	0.001	0.02	0.04	0.01	-0.02*	0.01
Oss	0.28	17%	0.014	0.26	0.07	0.06	0.14	0.20
S' Hertogenbosch	0.35	22%	0.011	0.34	0.05	0.06	0.23	0.29
Sint Anthonis	0.03	2%	0.005	0.03	0.02	0.02	-0.01*	0.02
Sint Michielsgestel	0.04	2%	0.000	0.04	0.00	0.01	0.03	0.04
Uden	0.12	8%	0.030	0.09	0.01	0.03	0.05	0.08
Vught	0.04	3%	0.002	0.04	0.00	0.01	0.03	0.04
Totaal (afgerond)	1,6	100%	0,1	1,5	0,4	0,4	0,7	1,1

* De reeds gerealiseerde opwek is reeds meegenomen in het bepalen van 'de opgeve' voor de RES van 1,5 TWh. Dit mag dus niet nogmaals hiervan worden afgetrokken.

* In deze gemeenten wordt op basis van de huidige hernieuwbare opwek, de pijplijn en het benutten van grote daken reeds voldoende opwek gerealiseerd om het aandeel in de doelstellingen voor de RES te realiseren.

* Opstellingen zijn afgerond van 3 naar 2 of 1 achter de komma.

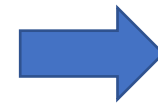
Concept-RES Noordoost-Brabant - Definitieve versie - februari 2020

12

Eigen Berekeningen
Bureau Pondera:
1,6 TWH (5,7 PJ)
voor NO brabant

Overgenomen door NO-Brabant

Alle gemeenten in NO-Brabant
nemen een aandeel in de RES:

Aandeel Oss en Den Bosch in RES NO-Brabant

200227 Concept-RES NOB 1.0 DEFINITIEF.pdf

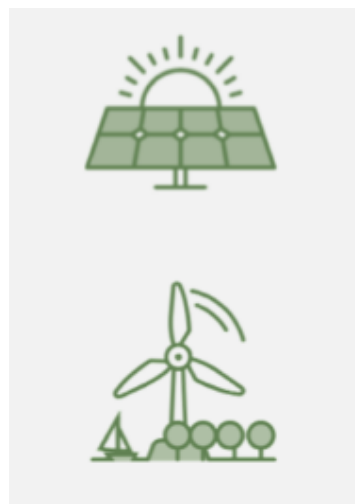
Gemeente	Opgave op basis van huidig aandeel in elektriciteitsverbruik		Reeds gerealiseerde hernieuwbare elektriciteit opwek (zon op dak > 15 kWp/3*80A, zon op veld en windenergie) ¹	Opgave Na aftrek van reeds gerealiseerde opwek ³	Pijplijn (zon en wind vergund, subsidie verleend, vastgelegd beleid)	Nog te realiseren (d.m.v. nieuwe projecten)		
						Grote daken (40% van potentieel benutten)	Nieuwe projecten wind en zon op land	Totaal
Oss	0,28	17%	0,014	0,26	0,07	0,06	0,14	0,20
S'-Hertogenbosch	0,35	22%	0,011	0,34	0,05	0,06	0,23	0,29

Totale RES Bod:

Oss: 0,28 TWh (0,93 PJ)

Den Bosch: 0,35 TWh (1,2 PJ)

Resterende projecten Zon en wind:

Oss: 0,14 TWh (0.47 PJ)

Den Bosch: 0,23 TWh (0.83 PJ)

Goochelen met cijfers in de Duurzame Polder:

- Duurzame Polder wil 2,1 PJ aan duurzame energie VOLLEDIG in de polder laten landen, terwijl de gezamenlijke (resterende) opgave in beide gemeenten met 1.3 PJ dus fors lager is:
 - Er is 0.83 PJ ipv 1,2 PJ nodig aan nieuwe projecten in Den Bosch
 - Zon-op-groot-dak 'vergeten'
 - Er is 0.47 PJ nodig ipv 0,93 PJ in Oss
 - alle bestaande, reeds vergunde projecten en zon op dak projecten 'vergeten'
- Wat gebeurt er met de overige plannen / initiatieven binnen de gemeentegrenzen?

Wat adviseert het College? (en zijn initiatieven hierin leidend...?)

Wat adviseert het college te besluiten?

1. In te stemmen met het eindrapport 'Verkenning Duurzame Polder'.
2. Het verkenningsgebied van de Geffense, Lithse, Nulandse en Rosmalense polder (de Duurzame Polder) geschikt te achten en aan te wijzen voor het grootschalig opwekken van duurzame energieopwekking met wind- en zonne-energie.
3. Voor de Duurzame Polder - met betrekking tot de periode tot 2030 - het behalen van minimaal 2,1 PJ¹, zijnde de som van RES-opgaven van Oss en 's-Hertogenbosch, als opgave voor duurzame energieopwekking met wind- en zonne-energie te hanteren.
4. Ter uitwerking van deze opgave een Programma (conform Omgevingswet) voor de Duurzame Polder op te stellen, met in acht name dat
 - a. de samenhang met andere waarden en belangen (zoals landbouw, natuur en wonen) in ogenschouw wordt genomen, waardoor een integrale gebiedsontwikkeling mogelijk is;
 - b. rekening wordt gehouden met het realiseren van de doelstelling 'Energie neutraal in 2050' en daartoe een doorkijk wordt gemaakt;

¹ 2,1 PJ is gelijk aan ongeveer 49 windmolens of 691 hectaren zonnepanelen. Van de 2,1 PJ is 0,93 PJ het Osse deel van de RES opgave. Op deze 0,93 PJ wordt de overige duurzame energieopwekking door windmolens en zonnepanelen elders in Oss nog in mindering gebracht.

Wat vraagt GiZ de Raad?

- Denk als gemeente Oss goed na of je echt meer wil doen dan de opgave uit het klimaatakkoord: Nederland wordt er niet duurzamer van (door het subsidieplafond van 35 TWh!).
 - Het RES bod (ofwel 0,47 PJ) was al ruim 20% hoger dan de opgave uit het Klimaatakkoord.
- Stel duidelijk dat de resterende opgave van 0,47 PJ voor Oss het maximum is dat nog wordt opgewekt tot 2030 en ga niet akkoord met de 2,1 PJ in de polder zoals voorgesteld in het rapport de Duurzame Polder!
- Ga niet akkoord met de term “Grootschalig” voor de Polder: de resterende opgave voor geheel Oss van 0,47 PJ kan met 7-8 windmolens (bij 75% wind!!) worden gerealiseerd als alles in de Polder moet landen.
- Creëer draagvlak: Gebruik Rijksgronden en windladder

Tot slot

Respecteer als gekozen volksvertegenwoordigers de mening van bewoners, volg niet klakkeloos de plannen van een paar initiatiefnemers

Groen InZICHT is haar vertrouwen in de lokale politiek in Den Bosch en Oss volledig kwijt. Wij zijn benieuwd of en hoe de gemeentes het vertrouwen denken terug te winnen.

Groen InZICHT ziet zich, door alles wat er gebeurt, genoodzaakt de juridische weg te gaan bewandelen. Wij hebben windmolenadvocate Anne van Nus van DOKK Advocaten uit Amsterdam in de arm genomen die ons zal ondersteunen richting de Raad van State

